

चिचिला गाउँपालिका, सङ्खुवासभा

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ८

सङ्ख्या: ९

मिति: २०८१/०९/२६

भाग-२

चिचिला गाउँपालिका

प्रोत्साहन रकम बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०८१/०९/१४

प्रमाणीकरण मिति: २०८१/०९/१५

प्रकाशन मिति: २०८१/०९/२६

प्रोत्साहन रकम बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

प्रस्तावना: चिचिला गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत कक्षा एकमा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको बाल बचत खाता सञ्चालन कार्यलाई व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले,
गाउँ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

परिच्छेद - १प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम “प्रोत्साहन रकम बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१” रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि चिचिला गाउँपालिका क्षेत्रभर मात्र लागू हुने छ ।
(३) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय र प्रसङ्गले अन्य अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-
(क) “अभिभावक” भन्नाले गाउँपालिकाको शिक्षा ऐनले परिभाषा गरे बमोजिम हुनेछ
(ख) “गाउँपालिका” भन्नाले चिचिला गाउँपालिका बुझ्नु पर्छ ।
(ग) “गाउँ कार्यपालिका” भन्नाले चिचिला गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।
(घ) “प्रधानाध्यापक” भन्नाले सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक सम्झनु पर्छ ।
(ङ) “बाल बचत कोष” भन्नाले यस कार्यविधिले तोकेको बाल बचत कोष सम्झनु पर्छ ।
(च) “बाल बचत खाता” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम खोलिएको खाता सम्झनु पर्छ ।
(छ) “बैंक” भन्नाले नेपाल सरकारको मान्यता प्राप्त क वर्गको बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्झनु पर्छ ।
(ज) “शिक्षक” भन्नाले सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक सम्झनु पर्छ ।

(झ) “सामुदायिक विद्यालय” भन्नाले चिचिला गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालय सम्झनु पर्छ ।

(ञ) “संरक्षक” भन्नाले बाल बचत खाता सञ्चालनमा सम्बन्धित विद्यार्थीको रेखदेख, पालनपोषण गर्ने परिवारको मुख्य व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद- २

बाल बचत खाताको सञ्चालन

३. बाल बचत खाता: (१) गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा १ मा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको नाममा सम्बन्धित विद्यार्थीको अभिभावकले गाउँपालिकाले तोकेको बैंकमा बाल बचत खाता खोलिदिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खोलिएको बचत खातामा सम्बन्धित अभिभावकले रु.दुई हजार जम्मा गरेपछि गाउँपालिकाले प्रति विद्यार्थी रु.एक हजार जम्मा गरिदिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम खोलिएको बाल बचत खातामा उपदफा (२) बमोजिमको रकम बाहेक देहायका रकमहरू जम्मा गर्न सकिनेछ:

- (क) अभिभावक वा संरक्षकले जम्मा गरेको रकम,
- (ख) कुनै पर्व, उत्सव वा चाडमा विद्यार्थीले प्राप्त गरेको रकम,
- (ग) कसैले दान, चन्दा वा उपहार बापत दिएको रकम,
- (घ) विद्यालयमा प्राप्त गरेको पुरस्कार वा छात्रवृत्ति रकम,
- (ङ) कुनै सहकारी वा बैंकहरूमा जम्मा गरिएको रकम ।

४. बाल बचत खाता सञ्चालन: (१) दफा ३ बमोजिम खोलिएको बाल बचत खाता विद्यार्थीको नाममा खोलिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खोलिएको खाताको संरक्षक सम्बन्धित विद्यार्थीको अभिभावक हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको संरक्षकले विद्यार्थी कक्षा १० उत्तीर्ण भई विद्यार्थीको मञ्जुरी नलिएसम्म सो बचत खाताको रकम निकाल्न पाउने छैन ।

(४) कुनै पनि विद्यार्थीले कक्षा १० पूरा नगरी विद्यालय छाडेमा उक्त विद्यार्थीले कक्षा छाडेको कम्तीमा एक वर्षपछि मात्र सो बचत खाताको रकम वडा शिक्षा समितिको सिफारिसमा संरक्षकले खाताबाट निकाल्न पाउने छ ।

(५) कुनै विद्यार्थीले कक्षा १० पूरा नगरी अन्य पालिकामा स्थानान्तरण भई गएमा अभिभावकले सो रकम विद्यार्थीको मन्जुरीमा झिक्न पाउने छ ।

तर, यसै गाउँपालिका भित्र स्थानान्तरण भई अध्ययन गरेमा स्थानान्तरण भइएको विद्यालयबाट नै बचत गरिने छ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम गाउँपालिका भित्रकै सामुदायिक विद्यालयमा स्थानान्तरण भई गएमा विद्यार्थीले स्थानान्तरण भईएको विद्यालय मार्फत प्रमाणपत्र शाखामा र सम्बन्धित बैङ्कमा अनिवार्य रूपमा बुझाउनु पर्ने छ ।

(७) कुनै विद्यार्थीको मृत्यु भएमा अभिभावक वा संरक्षकले विद्यार्थीको मृत्युदर्ताको प्रमाणपत्र पेश गरी सो रकम झिक्न पाउने छ ।

(८) विद्यार्थीहरूको खाता खोल्ने कार्य विद्यालयसँग समन्वय गरी अभिभावक बोलाएर बैंकको उपस्थितिमा विद्यालयमा नै निःशुल्क रूपमा गरिनेछ ।

५. ब्याजदर: (१) दफा ३ बमोजिमको बचत खातामा जम्मा भएको रकमको ब्याजदर खाता सञ्चालन भएको बैंकसँग भएको सम्झौता बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गरिने सम्झौताको ढाँचा अनुसूची-१ बमोजिम हुनेछ ।

६. बचत खातामा रकम जम्मा गर्ने कार्यविधि: (१) प्रत्येक आर्थिक वर्षको शुरूमा कक्षा एकमा भर्ना भएका विद्यार्थीको अभिभावकले दफा ३ बमोजिमको खातामा रु.दुई हजार रकम जम्मा गरिदिनु पर्नेछ

(२) उपदफा (१) बमोजिम अभिभावकले बचत खातामा रकम जम्मा गर्न नसकेमा सम्बन्धित विद्यालयले रकम सङ्कलन गरी बैंकमा जम्मा गरिदिन सक्नेछ ।

(३) कुनै अभिभावकले प्रविधिको प्रयोग गरी सोहि विद्यार्थीको खातामा रकम जम्मा गर्न सक्नेछन् तर सो को प्रमाण/जानकारी विद्यालयमा अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्ने छ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम बचत भएको रकमको भौचर विद्यालयले अभिलेख राखी सम्बन्धित अभिभावकलाई अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

विविध

७. बाधा अड्काउ फुकाउन सक्ने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्ने क्रममा कुनै द्विविधा भएमा गाउँ कार्यपालिकाले कार्यविधिको संशोधन वा परिमार्जन गरी थप व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-१

(दफा ५ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

चिचिला गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा १ मा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धमा गाउँपालिका र बैंकबीच भएको सम्झौता पत्र

चिचिला गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा भर्ना भएका बालबालिकाहरूमा बचत गर्ने बानीको विकास गर्ने तथा कक्षा १० पछिको शिक्षाका लागि समेत प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्य सहित चिचिला गाउँपालिकाको प्रोत्साहन रकम बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ बमोजिमको बाल बचत खाता सञ्चालन गर्नका लागि जिल्ला सङ्घवासभा चिचिला गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, चिचिला, सङ्घवासभा, कोशी प्रदेश, नेपाल (यसपछि पहिलो पक्ष भनिएको) र जिल्ला सङ्घवासभा चिचिला गाउँपालिका स्थित प्रभु बैंक, चिचिला, शाखा (यसपछि दोस्रो पक्ष भनिएको) का बीच बाल बचत खाता सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न र बैंकबाट प्राप्त हुने सामाजिक उत्तरदायित्व सेवातर्फको रकम बाल बचत खातामा लगानी गर्न सहमत भई सहकार्य समेत गर्नका लागि देहायबमोजिमका शर्तहरूको पालना गर्न मञ्जुर भई यो समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गरिएको छ ।

१. द्विपक्षीय समझदारीको उद्देश्य:

- क. चिचिला गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा एकमा भर्ना भएका बालबालिकाहरूको बाल बचत खाता सञ्चालन गर्नु,
- ख. विद्यार्थीमा बचत गर्ने बानीको विकास गर्नु,
- ग. कक्षा छाड्ने दर घटाई विद्यालय जाने उमेर समूहका सबै बालबालिकाको विद्यालय शिक्षा सुनिश्चित गर्नु,
- घ. उच्च शिक्षाका लागि विद्यार्थीहरूलाई आर्थिक व्यवस्थापन गर्नु,
- ङ. गरिब तथा पछाडि परेका अति विपन्न वर्गका बालबालिकाको सिकाइलाई निरन्तरता दिई उच्च शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि गर्नु,
- च. बैंकले सामाजिक क्षेत्रमा गर्ने लगानीलाई बालबालिकाहरूको पढाइलाई निरन्तरता दिन र उच्च शिक्षामा लगानी गर्न गाउँपालिका मार्फत बाल बचत खातामा लगानी गर्नु,

- छ. गाउँपालिकाभित्रका सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा एकमा भर्ना भएका सबै बालबालिकाहरूको निःशुल्क बाल बचत खाता खोली सञ्चालनमा ल्याउनु,
- ज. चिचिला गाउँपालिकाको बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ बमोजिम बचत गर्ने, ब्याजदर प्रदान गर्ने तथा रकम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु ।

२. अपेक्षित उपलब्धिहरू:

- क. नेपालको संविधानको धारा ३१ बमोजिम शिक्षा सम्बन्धी सबै बालबालिकाको हक सुनिश्चित गर्नका लागि चिचिला गाउँपालिकाको बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ को प्रभावकारी कार्यान्वयन हुनेछ ।
- ख. चिचिला गाउँपालिका भित्रका कक्षा एकमा भर्ना भएका सबै बालबालिकाहरूलाई बचत गर्ने बानीको विकास हुने तथा अभिभावकहरूमा बालबालिकाका लागि लगानी गर्ने समेत बानीको विकास भएको हुनेछ ।
- ग. यस गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको कक्षा छाड्ने दर र कक्षा दोहोर्‍याउने दर घट्ने तथा आधारभूत तह पुरा गर्ने दर बढ्ने र माध्यमिक तहको शिक्षा पूरा गरी उच्च शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि भएको हुने छ ।
- घ. बैंकमार्फत सामाजिक उत्तरदायित्वमा गरिने लगानीबाट विद्यालय जाने उमेरका बालबालिकाहरू प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने छन् ।
- ङ. चिचिला गाउँपालिका तथा विभिन्न सङ्घ संस्थाबाट प्राप्त हुने आर्थिक लगानी सोही विद्यार्थीको खातामा जम्मा भई भविष्यको शैक्षिक उन्नतिका लागि आधारशिला तयार भएको हुनेछ ।
- च. आफ्नो रुचि तथा क्षमता अनुसारका विषय अध्ययन गर्न उच्च शिक्षाका लागि बालबालिकाहरूलाई पर्ने आर्थिक भारलाई न्यून गर्न सहयोग मिल्नेछ ।
- छ. गाउँपालिका, समुदाय, बैंक तथा अन्य सहयोगी दाताहरूको संयुक्त प्रयासबाट यस गाउँपालिकाभित्रका बालबालिकाहरूको शैक्षिक उन्नतिमा सहयोग पुग्ने छ ।

३. प्रथम पक्षको भूमिका:

- क. प्रोत्साहन रकम बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ बमोजिम बालबालिकाहरूको विवरण बैंकलाई विद्यालयगत रुपमा दोस्रो पक्षलाई उपलब्ध गराउने,
- ख. बाल बचत खातामा रकम जम्मा गर्न सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको विवरण छुट्टै विद्यालयगत रुपमा दोस्रो पक्षलाई उपलब्ध गराउने,
- ग. पहिलो पक्षले पालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयको कक्षा एकमा अध्ययनरत हरेक बालबालिकाका लागि गाउँपालिका र अभिभावकको तर्फबाट जम्मा हुने तथा अन्य स्रोतबाट प्राप्त भई जम्मा हुने रकम भएमा सो समेत दैनिक/मासिक/वार्षिक रकमको विवरण उपलब्ध गराउने तथा जम्मा गर्ने समय अभिभावक संरक्षक/बालबालिका आफैंको अनुकुलताको आधारमा जानकारी गराउने,
- घ. हरेक विद्यार्थीको खाता विद्यालयमा नै गई खोल्नका लागि अभिभावक विद्यालय तथा दोस्रो पक्षसँग समन्वय गर्ने गराउने,
- ङ. बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ को परिच्छेद ३ को दफा ४ मा भएको व्यवस्था कार्यन्वयन ल्याउने,
- च. दोस्रो पक्षसँग ब्याजदर तथा खाता सञ्चालन प्रक्रिया सम्बन्धी विवरण माग गर्ने ।

४. दोस्रो पक्षको भूमिका:

- क. बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ बमोजिम बालबालिकाहरूको विवरण प्रथम पक्षबाट विद्यालयगत रुपमा प्राप्त गर्ने,
- ख. पहिलो पक्षबाट प्राप्त भएको सामुदायिक विद्यालयको कक्षा १मा अध्ययनरत हरेक बालबालिकाहरूका लागि गाउँपालिकाको तर्फबाट जम्मा हुने र अभिभावकको तर्फबाट जम्मा हुने तथा अन्य स्रोतबाट जम्मा हुने रकम भएमा सो समेत रकम जम्मा गर्ने व्यवस्था मिलाउने,
- ग. हरेक विद्यार्थीको खाता विद्यालयमा नै गई निःशुल्क रुपमा खोल्ने कार्य सम्पन्न गराउने,
- घ. बाल बचत खाता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ को परिच्छेद ३ को दफा ४ मा भएको व्यवस्था कार्यन्वयन ल्याउने,
- ङ. पहिलो पक्षलाई ब्याजदर तथा खाता सञ्चालन प्रक्रिया सम्बन्धी विवरण उपलब्ध गराउने,
- च. यस सम्झौता बमोजिम खोलिएका खाताहरूको स्टेटमेन्ट माग भए बमोजिम खाता सञ्चालक वा संरक्षकलाई उपलब्ध गराउने,

छ. बैङ्कको नियमानुसार ब्याजदर रकम विद्यार्थीको खातामा उपलब्ध गराई साँवामा थप गर्दै जाने ।

कार्यालयको छाप
प्रथम पक्ष

कार्यालयको छाप
दोस्रो पक्ष

नाम:

पद: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

दस्तखत:

मिति:

रोहबर

नाम:

पद: शाखा प्रबन्धक

दस्तखत:

मिति:

नाम:

पद: प्रमुख, शिक्षा, युवा तथा
खेलकुद शाखा

दस्तखत:

मिति:

नाम:

पद: संयोजक, सामाजिक
विकास समिति

दस्तखत:

मिति:

नाम:

पद: अध्यक्ष

दस्तखत:

मिति:

ईति सम्बत ... साल.....महिना.....गते.....रोजशुभम्